

W. BIEGAŃSKIĘ · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKUCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI POSWIĘCONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

Przebieg tygodnia: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60.

Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednoszpaltowy lub jego połowę: przed tekstem k. 40, na 2 i 3 kol. po k. 25, na 4 kol. po k. 15. Drobne ogłoszenia po k. 3, za wyraz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matrymonialnej o 50% drożej.

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA przyjmują księgarnie, kantory i biura ogłoszeń w Częstochowie, Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
Częstochowa, II-ga Aleja № 38—Telefon № 50.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 9—10 wieczorem. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Filet: w Zawierciu w księgarni p. Z. Hubickiej i w Rakowie u p. A. Witeszczyka. Cena pojedynczego numeru kop. 3.

UWAGA: Ogłoszenia przyjęte po godzinie 6-tej wieczorem kosztują 50% procent drożej.

II-ga ALEJA № 23. — TELEFON № 4-97.

TEATR URANJA

pod zarządkiem A. KRZEMIŃSKIEGO

Dziś BENEFIS Dziś

Nataliji MOROZOWICZ

Występy **NA SCENIE**
Występy **faraj polskiej** pod reżyserją
W. Nyskowskiego, artysty teatru lubelskiego

Oddział KABARETOWY

Bardzo bogaty program obrazów
KINEMATOGRAFICZNYCH.
Zmiana programu we wtorki i soboty

TEATR ODEON

II-ga Aleja 4-7. Telefon 4-7. PROGRAM. od soboty 18 do wtorku 21 Stycznia 1913 roku (włącznie)

NAGIE DUSZE

Wybitny dramat z życia w 3-ach częściach

Część I a Zdręta żony II Tajemnica zbrodni III Tylko jedno spojrzenie
Pierwszy debiut Prens (Komedia) Dziennik Pathé № 196a
Park Łazienkowski w Paryżu (w kolorach) Illustracja chwili bieżącej.

NA SCENIE, na każdym przedstawieniu „TEATR MINIATURE”
Dzisiaj: **Pomieszali się w kąpeli** Arcywolesce sceny w I odsłonie
FOTOLASTYKON

II-ga Aleja № 19. TEATR PARYSKI

Telefon 324. PROGRAM. Od wtorku 21 do piątku 24 Stycznia 1913 roku (włącznie)

KRONIKA GAUMONT'A Aktualności bieżącego tygodnia (z natury)
GAWRUSZ ODNOSI ŁÓDKĘ — (bardzo komiczne)

Śmierć Święci Zwycięstwo

Na scenie **Rocznica ślubu**
Komedja konkursowa w 1-ym akcie

Doktor BRAUNFELD
powrócił — i znów przyjmuje chorych z chorobami wewnętrznymi i nerwowymi
III Aleja 67 Telefon 388

„Widma Jagiellońskie”

Z powodu zaślubin arcyksiężniczki austriackiej Mechtydy z Olgierdem ks. Czartoryskim, „Nowoje Wremia” (Nr 13,220) w artykule wstępnym przypomina zamąpójście jej starszej siostry, arcyksiężniczki Renaty, za Hieronima ks. Radziwiłła, i tak pisze:
„Zyczenie austriackiego domu cesarskiego, aby zacieśnił węzły rodzinne z przedstawicielami rodów książęcych Polski i Litwy jest aż nadto widoczne. Polska opinia publiczna ma prawo wyrażać zdąd wątpliwość. Idea o przywróceniu przez Austrię Polski w dawnych granicach historycznych znajduje dzięki tym małżeństwom — niejako uzasadnienie dla kół szlachty polskiej i duchowieństwa, oraz dla szerokiej ciżby ludowych.
Wzrok marzycieli polskich zwraca się nietylko na arcyksiężną Karola Stefana i Fryderyka, sprzyjających zawsze polskim marzeniom politycznym, lecz także na samego następcę tronu austriacko-węgierskiego, arcyksięcia Franciszka Ferdynanda. Prasa polska podkreśla zawsze fakt, że wychowawcą następcy tronu był polak; hr. Wodzicki, jeden z najgorliwszych ideologów posłannictwa austriacko-jagiellońskiego w dziejach Europy wschodniej.
Idea, gja owa opiera się na rzekomych prawach historycznych, wypływających z umowy rodzinnej pomiędzy dynastją habsburską a jagiellońską, zawartą w Wiedniu w r. 1515. W umowie tej owe dynastje poręczyły sobie wzajem prawo dziedzictwa na tronach podówczas posiadanych w razie wygaśnięcia cią którego z dwu rodów panujących. Jagiellońowie zasiadali w owe czasy na tronach: czeskim, węgiersko-chorwackim, polskim i litewsko-ruskim.
Wskutek niepomysłiny dla dynastji jagiellońskiej warunków, Habsburgowie już w XVI wieku posiadli koro-

ny: czeska, węgierską i chorwacką. O władnię koroną polską przeszkodził im narazie Stefan Batory, a następnie dynastia szwedzka Wazów. Podczas rozbioru Polski cesarzowa-Maria Teresa nie występowała o prawa swoje z mocy wiedeńskiej umowy dynastycznej. Austria aż do roku 1860 przesłaowała polaków, marzących o przywróceniu Polski. Dopiero od czasów Gólcuchowskiego i powstańca; w 1863 roku nastąpił zwrot polityki austriackiej, dla polaków przychyty. Zmierzano do wytworzenia z Galicji swego rodzaju „Riemontu” dla pozostałych części Polski.
Kiedy pod Sądową runęły nadzieje zjednoczenia Niemiec „pod” berłem Habsburgów i rozpostarła władzy na półwysp Apeniński, zażąda potrzeba zmiany podstap polityki habsburskiej. Chcąc, nie chcąc trzeba było się pogodzić z idea austriacko-słowiańska, ale przeprowadzić ją tak, aby sprawa ogólnonie miecka nie doznała uszczerbku, owazem, odniosła korzyść.
Idea austriacko-słowiańska i idea austriacko-jagiellońska nie różnią się prawie niczem. Celem jej — jducczenie katolickich krajów słowiańskich i przyłączenie do nich tych krajów prawosławnych, które już swego czasu były orężem katolików pokonane. Ziemie bylego Imperjum łacińskiego na półwyspie Bałkański, jako że ziemie Rusi zachodniej, które należały do Rzeczypospolitej Polskiej — oto cel pragnień austrosłowiańzmu jagiellońskiego. Oto klucz do zrozumienia spóczesnej polityki imperializmu austriackiego.
Główna dźwignia owej polityki są jeszcze, jak się zdaje, polacy, aczkolwiek ostatnimi czasy rząd wiedeński zwrócił uwagę i na tę część ludności ruskiej w Galicji, którą udało mu się odwrócić od pola wszechrosyjskiego i która przeważa się nie małosruską, lecz ukraińską. Słab drogiemu autokraty polskiego z arcyksiężniczką austriacką i restrykt cesarski o utworzeniu wszechnyj ukraiń-

skiej we Lwowie — oto dwa nowe oguwa w łańcuchu tych przebiegłych doświadczeń. Arcyksiężniczki austriackie posiadają nie tych szlachciców polskich, którzy posiadają dobra głównie w Galicji i Poznaniu, lecz właśnie tych, których olbrzymie majoraty znajdują się w guberniach południowo-zachodnich Rosji.
„Dzieje się to — rzecz prosta — nie bez zasady. Podczas tzczonego niedawnego sporu o to, na kim wygodniej oprzeć się dynastji habsburskiej na polakach, czy na małosrusach, dziełnik polski w Kijowie bardzo w porę obliczył, że w naszych guberniach południowo-zachodnich okrągła połowa (jeśli nie więcej) własności ziemskiej należy do ordynatów polskich i wogóle do obywateli polskich.
Spór polsko-ukraiński nie wchodzi jednak w rachuby polityki austriackiej, a przeto, wobec zaangażowania się stosunków z Rosją, namiestnik galicyjski otrzymał polecenie osiągnąć, bądź co bądź, ugody polsko-ukraińskiej. Ugoda ta jest obecnie faktem spełnionym.”
Tutaj „Now. Wremia” ubolewa, że ruski dał się polakom skrzywdzić, poczem tak kończy:
„Samo się przez się rozumie, że uświadomiona część ludności ruskiej w Galicji nie uzna nigdy tej ugody. A przeto mniemamy, że tak wspaniale obmyślony gmach „Austro-Polsko-Ukraiński” jest budowany na piasku. Potrzeba tylko nieco więcej czujności ze strony rosjan, nieco więcej zajęcia się społeczeństwem i rzędu rosyjskiego potrzebami kulturalnymi Rusi zakordonowej — a nowa unja jagiellońska, snuta przez Habsburgów, tak się rozsypie, jak ostawiona unja polsko-litewska z 1569 roku.”

Są prawdy, które mędrzec wszystkim ludziom mówi.
Są takie, które szepta sweemu nadowi.
Są takie, które zwierza przyjaciółcom.
Są takie, których odkryć nie może nikomu.
Adam Mickiewicz.

Regina Mamłochówna
lecząca-dentystka
Teatralna 18 m. 2.
Przyjmuje odg. 9-1 rano i od 3-7 w.

Dr. Paweł BROSIATOWSKI
Nerwy-Rynek Nr. 3. — Telefon Nr. 24.
Choroby skóra i weneryczne.
Przyjmuje od 9-11 rano i od 3-7 p. p.
Funde od 2-3 po południu. — Stosuje wstrzykiwanie szkodliwych bakterii (MATA 508 i 514)

Michała BREGNIECZKA
Leczenie zębów i jamy ustnej.
Lekarska 18 m. 2.
II-ga Aleja 18, I-cza piętro, Tel. 158. Przyjmuje odg. od 9-11 rano i od 3-7 w. Wykonuje wszelkie prace stomatologiczne. Złota, srebra, platyna, porcelana, dentura, aparaty ortodontyczne, aparaty ortognatyczne, aparaty ortognatyczne, aparaty ortognatyczne.

ARTUR BROSIATOWSKI
Przyjmuje odg. od 9-11 rano i od 3-7 w. Wykonuje wszelkie prace stomatologiczne. Złota, srebra, platyna, porcelana, dentura, aparaty ortodontyczne, aparaty ortognatyczne, aparaty ortognatyczne.

Br. MUSZYŃSKI
Leczenie zębów i jamy ustnej.
III Aleja 26 67 tel. 149.
dom Wigo: Białostocka.
specjal. Złota, platyna, srebra, porcelana, aparaty ortodontyczne, aparaty ortognatyczne, aparaty ortognatyczne.

Pierwszorzędný Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski
Częstochowa Aleja III-cia dom
własny Egz. od r. 1887. Telef. 260
Fabryka posadzki cementowej na chodniki stopni mozaikowych oraz wszelkich wyrobów z cementu. Ceny Najprzystępniejsze.

KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI

WYKONANY
RZEZBY POMNIKI, ROBOTY SUDOWLANE I KOŚCIELNE.

...specjalny apa-
...10 metrów dług -
...Powierzchnia skrzydeł
...49 metrów kwadratowych.
...Waga aparatu - 700 kil.-gr.
...Skielet monoplanu (w rze rury stalowe.
...Pród przypomina przed okrętu. Lotnik
...siedział w apartamencie zupełnie
...zakrytym, jak w kajucie.
...Poruszać mają istswiec dwie szruby,
...jedną z przodu, drugą z tyłu.
...Wzlot ma się odbyć na wiosnę.

...ich sprawność
...założył własną hurtownię,
...już w pierwszym roku dostarczył
...stowarzyszeniom towarów za milion

TAPICER
R. OZIEMBŁO
w Częstochowie, III Aleja Nr. 52.
Posiadam otomany dywanowe garnitury mahonlowe
i całe kryte kozetki sześlgi. Oraz przyjmuje obstalunki
na meble w różnych fasonach. Zakładanie firanek por-
ter krajałe pokrowców pakowane mebli.
Ceny przystępne.

Arzejaczek
II morgów
niemi oraz do sprzeda-
nia Gniazda Rękawice
wieś Staroza Ludowy
Błaszcz. 3008

Platforma
do sprzedania Bajer -
Teatralna Nr. 12.

Zginął
pasport wydany przez
powiat Zamojski gubern.
Lubelska na imię Andrze
ja Kitki. 5277

Zastrzeżenie
Zawładamian do walsze
wydane przez moją mo-
jego s moim podpisem są
nie ważne z powstaniem
Zofia Wawrzak 5282

Zaraz
do wynajęcia pełny i
kuchnia i duże dwa ob-
dy sdatne na fabryczną
Warszawska 37 wieś
mości w składzie wsi
Borowickiej 5284

Objawszy na rejon **Częstochowski** wyłączną reprezentację
Towarzystwa Akcyjnego Zakładów Ceramicznych „**DZIEWULSKI i LANGE**“, w Opocznie.
Ośmielam się uprzejmie prosić W. W. P. P. Odbiorców i kaskawe wcześniejsze zamawianie potrzebnej Im **posadzki terrakotowej**,
jako **licówek i płytek glazurowanych.**

Zdzisław Ryłski

Częstochowa, Aleja II-ga № 20-telefonu 93.

Redaktor i Wydawca **F. D. WILKOSZEWSKI** Kierownik Literacki **F. J. GALINSKI**
Druk. **F. D. WILKOSZEWSKIEGO** w Częstochowie.

66. NA GOLGOTĘ.
OWIEŚĆ Z FRANCUSKIEGO.
(Ciąg dalszy).

Najmilsze z nich wyskoczyło na ramię maleństwa które zaczęło kruszyć chleb różowemi paluszkami. I podczas gdy kury i kurczeta tłoczyły się u nóg dziecka, zbierając okruszy w miarę, jak padały, to ostatnie na ramieniu dźbało kawałek chleba, umieszczony przed nim umyślnie.

Była to prawdziwa idylla, śliczny obrazek pasterski.

Fryderyk stał przez chwile w zachwycie, nie mogąc kroku naprzód postąpić. Nagle, rzucił się ku dziecku, wydając krzyk radości. Pomimo oddalenia, które ich rozdzielało, pomimo że nie widział jej od piętnastu miesięcy, poznał na pierwszy rzut oka swoją Janinkę. W jednej chwili znalazł się przy niej.

Plaktow, spłoszone uciekają na wszystkie strony; faworyt żywiczeki zeskoczył również z ramienia, unosząc w dziobku reszki chleba.

Zdziwiona i trochę przestraszona tym nagłym napadem nieznanego, dziewczynka patrzyła na niego pięknie czarnymi oczyma, gotowa do ucieczki. Lecz Fryderyk uprzedził ją w zamiarze.

— Janinko, moje dziecko!—zawołał. Chwytnywszy ją w ramiona, podniósł ją ze ziemi. Przycisnął ją do serca i całował, całował, całował... Wszak dziecko to było jedyną istotą

na ziemi, którą miał prawo przycisnąć do zbolelej piersi, jedyną istotą, która należała do niego,
Dziewczynka wydała zrazu maleńki krzyk; lecz teraz zupełnie uspokojona, a zmieknęta buzia i oczkami błyszczeniem jak dwa węgielki, porwała się całować.

Jakaś kobieta stanęła na progu domu i spostrzegłszy Fryderyka, wydała okrzyk zdziwienia.

— Wszelki duch pana Boga chwalił — zawołała. — Pan tutaj w Bouchoit!

Młody człowiek zbliżył się do matki, trzymając ciągle małą w ramionach.

— Kochana pani — rzekł — poznaję się pani zdziwieniu, że nie spodziewała się mego przybycia.

— Skłamałabym, mówiąc przeciwnie — odparła wieśniaczka — w istocie, zdziwienie moje było wielkie, bo sądziłam, że już pana nigdy nie zobaczę.

— Nie, ale...
— Nie mogłaś pani przypuszczać, że nie przyjadę odwiedzić mojej matki Janinki.

— Jeżeli mam pani prawdę powiedzieć, panie Boissier, sądziłbym, mój człowiek i ja, żeście państwo zupełnie zapomnieli o dziecku i zostawili go na łaskę losu.

Fryderyk drgnął i uczuł dreszcz, przebiegający po wszystkich członkach.

— Nie rozumiem, dlaczego pani podobna myśl przyszła do głowy?—odparł. — Lecz, jeżeli pani pozwoliłsz poroz-

mawlały w domu i pani mi wszystko wytłómaczysz. Czy mogę wejść?
— Pan zartujesz ze mnie, panie Boissier. Proszę, bardzo proszę. Mój człowiek jest w winnicy, powróci za godzinę, i zjemy obiad. Jeżeli pan jednak chce, mogę podać jedzenie w tej chwili.

— Dziękuję pani; na razie nie potrzebuję niczego.

Wieśniaczka podała mu krzesło na którym usiadł trzymając dziewczynkę na kolanach. Kiedy matka powróciła z kuchni, widząc poszła zaglądnąć do garnek, maleńka już oswojona zupełnie, glaskała rączką brode ojca.

XXX.

Janinka.

Fryderyk pierwszy zaczął:

— Jeżeli zdziwiła się pani przed chwilą, widząc mnie tutaj, to nie ukrywam przed pania, że i ja doznałem miłej niespodzianki.

— Z jakiego powodu?

— Przybywałem tutaj z przeświadczeniem, że nie zastanę u pani mojej córki.

— A to dobre! A gdzieżby się moje drogie maleństwo miało znajdować?

— Sądziałem, że matka ją odebrała.

Kobieta uśmiechnęła się szczególnie i potrząsnęła głową.

— Czy widziała się z córką?—spytał Fryderyk.

— Aul razu.
— Ach!—zawołał—ale przynajmniej, pisala, ile razy, często?
— Otrzymałmyś od niej dwa listy.
— Tylko dwa?
— Tak jest
— Kiedy przyszedł ostatni?
— Temu szesć lub siedm miesięcy.
— I od tego czasu, nie otrzymałmyś żadnych wiadomości od pani Boissier?
— Nie słyszeliśmy więcej o niej.
— Ach! to okropne!—szepotał. Spuścił głowę, złożył pocałunek na czole dziecka, i milczał chwilę. — Teraz — zaczął — pojmujeś dlaczego mogłaś pani sądzić, żeśmy dziecko opuścili.

— Było to jedyne przypuszczenie, które przychodziło nam na myśl, nie otrzymując wieści ani ojc, ani o matce, doszliśmy do przekonania, że jedynym opiekunem matki, my jesteśmy.

— Pisząc do pani, panie Boissier, przesyłała pieniądze?

— Tak jest, za każdym razem to że się nam należało.

— Listy przychodziły z Paryża?

— Tak mi się zdaje.

— Odpowiedziałaś pani na nie?

— Na oba listy, nie licząc pięciu czy sześciu innych, na które nie otrzymałam odpowiedzi.

— Gdzie adresowałaś pani listy?

— Zawsze na ulicę Montheilon.

— Działo się się bardzo, że nie odwiedzałem dziecka i nie odpowiadałem na wasze listy?

(d. c. u.)

Neurastenja i LECYTAAL

Prof. Kronmayer o LECYTAALU. Prowadzone przez prof. Kronmayera badania wykazały, że Lecytyna jest jedyną substancją, zdolną wytworzyć w organizmie ludzkim siłę i energię oraz wzmocnić funkcje i działalność organów. Osłabione kieszki neurastenika nie są jednak w stanie wchłonąć potrzebnej ilości Lecytyny, aby uczynić je zdolnymi do tej pracy; należy więc pobudzić je sztucznie, co się daje osiągnąć za pomocą różnych fermentów roślinnych.

Warszawska Miejska Szkoła połoźniczka. Kurs: roczny opłata 100 rubli w 2 częściach. Zapis uczucie trwa cały rok.

Salon Gorszew 'HYGIENA' 11 Aleja Nr 29, tel. 4-78. Mam zaszczyt zawiadomić Sz. Panie, iż nadeszły świeże modele i materiały paryskie w bogatym wyborze.

Zastrzezenie. Zawiadomiam że wkłade wydane przez mego mojego z moim podpisem są nie ważne z poważaniem Zofia Waszak 3399

OGŁOSZENIE. W 1907 roku 31 Stycznia, w Dąbrowie Gorzałczej, Będzińskiego powiatu, przy ul. Szosowej w domu Gajkiewiczów, we własnym mieszkaniu, w nowo podjętem niemocy zamordowany Janina Bibrycha (Biebrych) W jego posiadłości były cenne dokumenty, opis z życia rodzinnego, opisownego papieru było około 5 funt. różne inne wartościowe papiery, wkłade i w gotowcu przeszło 6000 rubli, które w różnych bankach były ulokowane. Wszystkie wyżej wymienione posiadłości, jak również i dowody rakomiej suny szrabowano.

Kozuchy. 2 i futra, mięsio orszyni do sprzedania. Wiadomość w Administracji God'a 3121

Potrzebna. pacjentka lub wdowa skromnych wrażeń do pomocy: pani przy dzieciach i gospodarstwie. Geferty w. Ordon i dia S.S. Zginęła. księgozka udnawia Pa wla Draga za 96328 368

BRACIA SKALMIERSCY BUREAU TECHNICZNE. Z WAGONEM. Z DRUTU CIĄGNI WZRODZILE. LAMPY ŚWIŁLOWE AMPLI ETC. CZĘSTOCHOWA, ALEJA II GA NR 20. TEL. 112

3 LOKOMOBILE. mało używane (anio, sześciokonne czteroinstokonne i dwudziestokonne 2-a Aleja Nr 37, Pięćkłoski. 3396

Student. Rewinowski przyjmuje koperytacje. Przygotowuje na wszelkie sądownie świadectwa. Aleksandrowska 20, m. 1G. 3068

Cebula. wyborowy gatunek do sprzedania w ogrodzie Hofmana 9g Cerkiewnej Ciżmnie. 3398

Pokój. zaraz przy samotnej wdrowie, dla inteligentnej panny, Teatralna 13 m. 21 3398

Objawszy na rejon Częstochowski wyłączną reprezentację Towarzystwa Akcyjnego Zakładów Ceramicznych 'DZIEWULSKI I LANGE', w Opatowie. Ośmielam się uprzejmie prosić W. W. P. Odbiorców w Łaskawie wcześniejsze zamawianie potrzebnej Im posadzki terrakotowej, jako t. z. licówek i ptyłek glazurowanych. Zdzisław Ryłski. Częstochowa, Aleja II-ga Nr 20-telefonu 93. Relaktor i Wydawca F. D. WILKOSZEWSKI. Druk. F. D. WILKOSZEWSKIEGO w Częstochowie. Kierownik Literacki F. J. GALINSKI